

DISSERTATIO ACADEMICA
SUPER DIALOGO PLATONIS,
QUI PROTAGORAS INSCRIBITUR,

CUJUS PARTEM POSTERIOREM
CONS. FAC. PHILOS. IMP. ACAD. ABOËNS.

PUBLICO EXAMINI OFFERUNT

JOH. FAC. TENGSTRÖM,
Philos. Magister, Bibliothecarius Vicarius,

&

CAROLUS HENRICUS STÅHLBERG,
Stip. Public. Ostrobottnienses.

In Auditorio Philos. die XII Junii MDCCCXXIV.

h. p. m. s.

A B O Æ, Typis FRENCKELLIANIS.

lum facere licuerit. Statuit ATHENÆUS primum V, 59 (p. 339), PROTAGORAM apud CALLIAM f) divertisse post mortem demum patris ejus HIPPONICI, quem Ol. 89, 1 g) in proelio apud Delium occubuisse constat. Unde illud resciverit, non significat. Nobis verisimile videtur, eum illud collegisse ex ipso hoc dialogo p. 315 D: ἦν δὲ ἐν οἰκίματι τινι, ᾧ προτοῦ μὲν ὡς b) ταμείω ἐχρήτητο Ἰππόνικος, νῦν δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν καταλύοντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκκενώσας, ξένοις κατάλυσιν πεποιήκεν unde vero illud nequam pro certo concludere licere videtur nobis, cum fieri

C

RÜHNKENII evulgata scholia exscripta sunt, legendum esse ait, citans simul BASTII *Commentationem Palaeographicam*. Obiter etiam nobis observare liceat, quod virum eximium præterisse videtur, in Scholio, quod emendare aggressus est, ex ipsa laudata BASTII *Commentatione* (GREGORIO *de Dialectis*, quem novissime edidit SCHÆFER Lips. 1811, adjecta) p. 853, secundum eosdem codices legendum esse Κόππα (90). Quidquid fuerit, uterque numerus probabilis est, cum PROTAGORAM alii (PLATON. *Menon*. p. 91 E) 70, alii 90 annos natum mortuum esse tradant. Vid. DIOGENEM LAËRT. IX, 56. Cf. SCHLEIERMACHER l. c. p. 221 extr. Nullam de cetero ad hunc Scholii illius agitati locum ledionis varietatem attulit BRÖNDSTED in G. G. BREDOWII *Epistolis Parisiensibus* (Lips. 1812).

f) De quo vid. ΒΟΕΚΗΙ *Staatshaushalt. der Athener* II: (Berol. 1817) p. 16 s.

g) Vid. SCHNEIDERI *Quæstiones de Convivio Xenophonteo*; *Opp. XENOPH.* T. V. p. 136, MAHNII supra cit. *Diatribæ* p. 70.

h) Ἦoc ὡς; quod etiam BEKKER in sua editione retinuit; delendum esse monetur in PORSONI & DOBRÆI *Annot.*

fieri potuerit, ut CALLIAS hac domo uteretur, etiamsi pater nondum mortuus esset, sive hic peregrinaretur, sive in demo Melite, ut deinde filius *z*) habitaret, sive alioquin eam filio donasset. Huic HIPPONICUM vivum adhuc pleraque bona sua detulisse, inde conjicere licuerit, quod alterum filium suum HERMOGENEM ad communionem eorum admissum non fuisse, sed post mortem patris in paupertate degisse, constet *k*). — Ait porro ATHENÆUS I. c., PROTAGORAM in fabula *Κολοίκων* nomine inscripta, quam Ol. 89, 3 docuit EUPOLIS, tanquam Athenis peregrinantem inductum fuisse, sed in AMIPSIAE fabula *Conno*, Ol. 89, 1 edita *l*), inter Sophistas Athenis commorantes non nominatum fuisse, unde sequatur, PROTAGO AM infra Ol. 89, 1 & 3 Athenas advenisse, dialogumque cognominem, triduo, ut tradit PLATO, post adventum PROTAGORÆ habitum, ad idem tempus pertinere. Quæ conclusio fortasse itidem temeraria est? Nam apparet quidem, e nominata fabula EUPOLIDIS, in qua CALLIÆ irridebat *m*), colligendum fuisse, PROTAGORAM Ol. 89, 3 Athenis fuisse; sed,
an ex

ad *Aristoph. Plut.* 314 (*Commentariorum in Aristoph.* Vol. VII. P. 1. Lips. 1822, p. 94). Omiserat illud antea CASAUBONUS, eundem locum ad ATHENÆUM, *Animadv.* Tom. III. p. 237 SCHWEIGH., afferens.

z) Vid. *Schol. ARISTOPH. Ran.* 504. Cf. *Schol. Av.* 997.

k) Cf. SCHNEIDER I. c. p. 137 s., HEINDORF. ad PLATON. *Cratylum* p. 6.

l) Cf. HERMANNI *Prefatio ARISTOPHANIS Nubium*, *Commentariorum*, editioni ARISTOPHANIS *Invernizzianæ* adjectorum, Vol. II. p. 32.

m) Vid. *Schol. ARISTOPH. Av.* 286.

an ex AMIPSIAE fabula, eum Ol. 89, 1 illuc nondum accessisse, affirmandum fuerit, dubitari potest PROTAGORAM inter Sophistas Athenis commorantes prætermittere potuit AMIPSIAS rationibus ductus, quas ATHENÆUS pariter ac nos ignoraverit. Hanc enim eam esse fabulam suspicari licet, in qua SOCRATEM ab AMIPSIA in scenam tractum esse, narrat, & cujus quatuor versus servavit DIOGENES LAËRTIUS II, 28. Quod si itaque cum Sophistis generatim, tum inter eos SOCRATI in hac fabula irriferit AMIPSIAS *n*), argumentum illius ad partem certe idem fuit ac ARISTOPHANIS *Nubium*. Ex his vero, una cum illa ipsa fabula AMIPSIAE Ol. 89, 1 in certamen commissis illique posthabitis, sed saltem non prius quam Ol. 89, 4 iterum editis, si quis, quia ibi v. 360 cum PRODICO non commemoratur PROTAGORAS, hunc anno hocce Athenis nondum celebrem fuisse vel illuc nondum iterum accessisse colligeret, leviter certe argumentaretur. ATHENÆUM in hac quæstione tractanda temere arripuisse, quæ ad PLATONEM carpendum pertinere viderentur, eo verisimilius est, cum alibi eundem reprehendat, quod in *Phædone* XENOPHONTEM, quem tamen eo tempore, quo sermo habitus esse fingitur, in Asia versatum esse constat, inter præsentis non commemoraverit *o*). Ulterius affert ATHENÆUS, PHERECRATIS fabulam *οἱ Ἄγγροι* inscriptam, quam anno antequam haberetur sermo actam fuisse, in hoc (p. 327 D) signi-

C 2

n) Cf. MENAGIUM ad DIOGENIS Laërtii I. c.

o) Lib. XI, c. 112, T. IV p. 377 SCHWEIGH. Cf. *Entwurf von Platon's Leben nebst Bemerkungen über Dessen schriftstellerischen und philosophischen Charakter: aus dem Engl. übers., mit Anmerkungen von MORGENSTERN*, p. 157 s. not., & LUZACII *Lectiones Atticas* (Lugduni Batavorum 1809) p. 106 s.

significatur, Ol. 89, 4 fuisse editam, unde sequatur sermonem Platonium ad Ol. 90, 1 pertinere. Sed etiam si illa fabula Ol. 89, 4 acta fuerit, facile tamen est ad credendum, eam superiori quodam anno, quem respiciat PLATO, primum prodisse in scenam *p*). Et cum multo verisimilius sit, ATHENÆUM inepte vel maligne in temporis, quo habitus fuerit sermo, rationem inquisivisse, quam PLATONEM eandem prorsus neglexisse, in rebus præsertim, quæ adeo recenti memoria gestæ fingebantur, nihil impedire videtur nobis, quominus dialogus non posteriore Ol. 87, 1 habitus esse ponatur, post quem annum, bello Peloponnesiaco jam commoto, HIPPIAS Eleus, qui est inter colloquentes, non potuit Athenis tuto versari, nisi per annuas inducias illas Ol. 89, 1, ut PLATONIS carpenti causa observavit ATHENÆUS. Ad illud tempus, seu Ol. 87, 1, sermoni assignandum facit quoque, quod ALCIBIADES, qui, ut argumentis probabilibus ostendit LETRONNE (l. c. p. 679), Ol. 82, 1 natus est, πρῶτον ὑπηγητής appellatur. Hinc quoque, si opus esset, posset explicari, quod GORGAS, qui Ol. 88, 2, Leontinæ legationis princeps, Athenas accessit *q*, huic sermoni non adest. Potuit etiam AGATHON *r*), qui

p) De hac fabula cf. HEINRICHI *Epimnides aus Kreta, eine kritisch historische Zusammenstellung*, Lips. 1801, p. 192 ss. (In ultima editione Scholiorum ARISTOPHANIS Lipsiensi legitur adhuc *Eq. v. 772, Av. 858* "ἄγχοι pro ἄγχοι). Huc pertinere etiam ejusdem Viri *Gel. Demonstrationem loci Platonici e Protagora* (Kil. 1813) & *Commentationum miscellanearum Fasciculum primum, quo publ. examinis solennitatem in Gymn. Gedanensi d. 4 Octob. (1822) indixit* AUG. MEINEKE (Halæ), non nisi e relato referre nobis licet.

q) Vid. DIODOR. Sicul. XII, 53 & RUHNKENII *Diss. de Antiphonte in Opusculis ejus*, Lugduni Batavorum 1807, p. 217 s.

r) De quo cf. VV. DD. ad ARISTOPH. *Ran.* 83 s. & BENTZ

qui Ol. 90, 4 festo Lenaico tragicus vicerit, Ol. 87, 1 puer esse, ut vocatur in sermone p. 315 E. Quod vero PROTAGORAS cum SOCRATE tanquam cum juvene disputat, id ad superbiam illius exprimendam pertinere facile patet. Ille enim in exitu sermonis dicit, se eum jam antea admiratum esse, & coram aliis laudavisse; unde sequitur, PROTAGORÆ, antea Athenis peregrinanti, SOCRATEM jam tanquam sapientiæ studiosum innotuisse. Plures vero annos inter itinera PROTAGORÆ, quibus Athenas accessit, præterlapsos esse, e sermone p. 310 E. colligere licet, ubi HIPPOCRATES juvenis, se, cum PROTAGORAS primum Athenis peregrinatus esset, adeo fuisse puerum significat, ut illum nec audierit nec viderit. Sed licuit tamen PROTAGORÆ, qui jam circa Ol. 84 celebris fuit *s*), eoque fortasse tempore vel paullo post Athenas primum adierit, & qui in hoc sermone p. 317 C. omnium ceterorum præsentium patrem se, ætatis habita ratione, esse posse, diuque in arte sophisticæ versatum esse gloriatur (cf. p. 318 B, p. 320 C.), cum SOCRATE tanquam cum juvene disputare, cum hic eodem anno non plus quam triginta octo annos habuerit *t*).

Tempore, quo sermonem habitum esse voluerit PLATO, sic, secundum ea, quæ nobis probabilia videbantur, constituto, partes hujusce strictim attingemus.

Inter adumbrationem festivissimam cupiditatis, quæ ad artem Sophistarum discendam fertur juvenis HIPPOCRATES, famæque & celebritatis, quam hi consecuti erant, simul vero arrogantia eorum superbiaque & avaritiæ, pri-

C 3

LEJY *Diss. de Epist. Eurip. in Opusculis Philologicis* ejus, quæ inscribuntur, Lipsiæ 1781 editis, p. 62 s.

s) DIOGENES Laërt. IX, 56.

t) Constat enim, eum Ol. 95, 1 septuaginta annos natum periisse;

mum SOCRATES artem, quam se docere profitebantur, tanquam valde ambiguam, in suspicionem vocat; deinde PROTAGORAS eandem laudat, ab antiquissimis inde poetis arcescit, & a SOCRATE, quæ qualisque sit eadem, denuo anquirente, presus, in virtute civili docenda versari definit (p. 319 A).

Hic itaque, dum originem artis suæ celebrat, etiam si, ut ipse mox, eam definiturus, ostendit, notionem ejus accuratam sibi nunquam antea formaverit, exemplum præbet, quam præpostere & ipse & sodales sui disserant. Apponere libet locum e PLATONIS *Phædone*, quo universa cum PROTAGORÆ tum SOCRATIS argumentandi ratio illustratur. Sic ibi præcipit PLATO p. 101 D. (p. 196 f. HEIND., p. 72 WYTTENB.): εἰ δὲ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἕως ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὀρμηθέντα σκέψαιο, εἰ σοὶ ἀλλήλοις συμφανεῖ ἢ διαφανεῖ; ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δεῖ σε δίδοναι λόγον, ὡσαύτως ἂν δίδοις ἄλλην αὐτὴν ὑπόθεσιν ὑπαδέμενος, ἥτις τῶν ἀνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ἐπὶ τι ἰκανὸν ἔλθοις, ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο ὡς περ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὀρμηθέντων, εἴπερ βούλοιο τι τῶν ὄντων εὔρειν; Ἐκείνοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδεὶς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς ἰκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες ὅμως δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ' εἴπερ εἰ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι, ἂν, ὡς ἐγὼ λέγω, ποιοῖς u). Qui memorantur οἱ ἀντιλογικοὶ, sunt Sophistæ in utramque partem disputantes x). Quod vero po-

etas

u) Quem locum neminem eorum attigisse miramur, qui ARISTOTELIS *Ethica Nicomachea* 1, 4, 5 commentati sunt; ubi tamen inprimis PLATONIS *Philebum* respici, dubio careere videtur nobis. Cf. STALLBAUMIUM l. c. p. LI ss.

x) Cf. WYTTENBACHII annotationem ad *Phædonem* p. 269, & TENNEMANNI *Syst. d. plat. Philos.* II. pp. 219, 244.

etas tanquam artis sophisticæ auctores citat PROTAGORAS & hanc ad civilem prudentiam refert, ex iis, quæ supra breviter de origine & antiquioribus vicissitudinibus philosophiæ exposuimus, lucem accipiunt y).

Sophistas, ut in loco *Phædonis* allato notavit PLATO, principia consequentiasque confundentes, ulterius perstricturus SOCRATES, disquirat, an virtus, quam se docere professus erat PROTAGORAS, revera doceri possit; quod ipse, exempla varia e vita communi petita & opiniones vulgares proferens, in dubium vocat, PROTAGORAS vero narranda fabula de Prometheo & Epimetheo exemplisque & opinionibus allatis in suam sententiam interpretandis probare conatur.

Quæstio proposita, an virtus doceri possit, in scholis Sophistarum frequenter agitabatur z), & idcirco valde erat idonea, in qua tractanda perversa conturbataque eorundem disserendi ratio exponeretur. Quare eam SOCRATES etiam in examen revocat in dialogo PLATONIS, qui *Menon* inscribitur aa): ubi MENONEM ad sententiam ei, quam ibidem paullo ante susceperat, contrariam amplectendam, iisdem ex parte argumentis, quæ adversus PROTAGORAM allata sunt, ducit, postremoque virtutem afflatui seu beneficio deorum esse tribuendam concludit bb). Quam senten-

y) Cf. FR. SCHLEGEL l. c. p. 80.

z) Vid. TENNEMANNI *Syst. d. plat. Philos.* IV. p. 109, HEINDORFIUM ad PLAT. *Euthyd.* p. 311 & FR. KÖPPEN *Politik nach platonischen Grundsätzen* p. 75.

aa) MORGENSTERNII *Commentatione*, qua, quid Plato spectaverit in *Dialogo*, qui *Meno* inscribitur, componendo, disquiratur, nos carere, dolemus.

bb) Cf. TENNEMANNUM l. c. IV. p. 110 ss.

sententiam PLATO ipse foverit, ex iis, quæ de ideis statuit, apparet. Adversus Sophistas, pariter ac SOCRATES, urfit, virtutem doceri non posse: illi enim stabili certaue notione ejus prorsus caruerunt, seque eam tanquam prudentiam quandam domesticam civilemque *cc*) in animos discipulorum extrinsecus infundere posse gloriati sunt. Secundum PLATONEM quæque honeste facta non possunt non ab actione rationis ipsius voluntaria proficisci, qua itaque excitanda excolendaque, seu mente ad cognitionem conscientiamque sui, ad idearum æternarum contemplationem revocanda, virtutem doceri posse statuit, nequaquam vero argumentationibus inanibus vel consuetudine, quali non nisi habitus quidam externus comparatur *dd*). Vera itaque institutio philosophica, ut PLATO inprimis in Libris VI. & VII. *de Rep.* explicuit, pendet ex arte, mentem ad ea, quæ ei ipsi insunt, dirigendi; quæ vero amplecti nemo possit, nisi qui genuino amore veri per se cognoscendi, seu instinctu quodam philosophico impellatur. Cujus cum prorsus expertes essent Sophistæ, & idcirco, quid sit docere, prorsus ignorarent, in eos invehens SOCRATES, an ea, quæ e thesi PROTAGORÆ consequantur, cum experientia congruant, disquirat. Hæsitacionem simulanti subventurus PROTAGORAS fabulam narrat, ad quam accommodari potest, quod ait PROCLUS in PLATONIS *Timæum ee*): οἱ μὲν γὰρ τῶν σοφῶν μῦθοι περὶ αἰδίων εἰσὶ πραγμάτων, οἱ δὲ τῶν παιδῶν περὶ ἐγχρόνων καὶ σμικρῶν· καὶ οἱ μὲν νοεράν ἔχουσι τὴν ἀπο-

cc) Vid. *Protagoram* p. 318 E s.

dd) Ἄνευ Φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ vid. PLAT. *Phædon*. p. 82 B (p. 113 HEIND., p. 42 WYTTENB.).

ee) Locum afferimus e CREUZERI *Symbolik und Mythologie* I. §. 71, p. 221.

ἀποκεκρυμμένην ἀλήθειαν, οἱ δὲ χαμαιπετῆ καὶ οὐδὲν ὑψηλὸν ἐνδεικνυμένην. Fabula enim PROTAGORÆ iis revera annumeranda est, quæ nil excelsi docent, dicique potest de ea, quod proverbii loco ad omnia, quæ frustra, quacunque de causa, dicebantur, adhibuerunt Græci: οἱ μῦθος ἀπώλετο *ff*). Digressioni suæ ineptæ mythologicæ, a proposita oratione prorsus alienæ, qua eruditionis & sagacitatis laudem aucupatur PROTAGORAS, subjicit observationes, quibus cum iis, quas paullo ante attulerat SOCRATES, comparatis, nihil aliud efficitur, quam decretis ejusmodi e rerum usu haustis in quæstionibus philosophicis disceptandis sententias sibi invicem contrarias defendi posse. Adhuc pro suo disserendi more PROTAGORAS orationibus perpetuis usus est, quibus vero rem ipsam disceptandam in medio relinqui jam patet. Urget itaque SOCRATES, ut breviter interrogando & respondendo sermo continuetur.

Quo impetrato quærit SOCRATES, utrum virtus una sit, an multiplex. Pertinet hæc quæstio, ut SCHLEIERMACHER p. 233 observavit, ad disquisitionem magis universalem, a PLATONE postea alibi institutam, de generum & formarum ratione, quam, quia aptiora vocabula nondum inventa erant, expresit per formulam illa ætate decantatam ἐν καὶ πολλά, ab aliis alio sensu usurpatam *gg*). Sophistas, eadem ad captiunculas de rebus e partibus compositis abutentes, carpere videtur SOCRATES argumentationibus suis primis adversus PROTAGORAM virtutem unam esse probaturis. Quid vero secundum PLATONEM de observationibus, quas SOCRATI opponere facit PROTAGORAM, D judi-

ff) Cf. *Schol. in Plat.* pp. 22, 40, 198, HEINDORF. ad PLATONIS *Theætet.* p. 357 s., STALLBAUM. ad *Phileb.* p. 17.

gg) Cf. STALLBAUM. l. c. p. XLIX s.

judicandum sit, patet e dialogo ejus, qui *Sophista* inscribitur, p. 259 D: τὸ δὲ ταυτὸν ἕτερον ἀποφαίνειν ἀμνηστὴ καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον, καὶ χαίρειν οὕτω τάναντία ἀεὶ προφέροντα ἐν τοῖς λόγοις, οὔτε τις ἐλεγχος οὗτος ἀληθινὸς ἀρετῆ τε τῶν ὄντων τινὸς ἐφαπτομένου δῆλος νεογενῆς ὢν — — Καὶ γὰρ, ὡς γὰρ, τὸ γε πᾶν ἀπὸ παντὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρεῖν ἄλλως τε οὐκ ἔμμελές καὶ δὴ καὶ παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου. Quidquid fuerit, per susceptam disferendi rationem Socraticam, PROTAGORAM idea summa virtutis, qua species ejus variæ contineantur, prorsus carere, jam apparuit, simulque, etiamsi nulla accurata veritas inventa est seu propter Sophistæ angustum humileque concertationis studium inveniri potuit, illam disputandi rationem multum præstare patuit orationibus perpetuis, quibus Sophista exsultaverat.

Sed res ipsa, quæ dirimenda erat, mox ab oculis longius removeatur, PROTAGORÆ, postquam interrogandi partes sibi delatæ erant, in carmen quoddam SIMONIDIS commentatione.

Qua PLATONEM Sophistarum ineptum poemata excutiendi morem bb) taxare voluisse, haud obscure indicant verba

hh) Eundem ludibrio habere videtur SOCRATES etiam in *Gorgia* p. 451 E, ubi, utrum SIMONIDIS, an EPICHRAMI sint verba, quæ afferuntur, incertum esse dicitur in Scholio p. 103 RUHNK., quod primus protulerat illustraveratque KOENIUS ad GREGORIUM de *Dialectis* p. 336 SCHÆFERI. Adtribuitur quidem SIMONIDI ejusdem fere sententiæ dictum in ARISTOTELIS *Rhetor.* 2, 16; at verisimilius fortasse est tamen, Scolion, de quo in Scholio laudato agitur, inter ista *Συβάγια ἐπιφθέγματα* referendum esse, quæ EPICHRAMUM scripavisse tradit Scholiasta ARISTOPH. *Pac.* 344.

verba PROTAGORÆ p. 338 E l.: ἀνδρὶ παιδείας μέγιστον μέρος εἶναι, περὶ ἐπῶν δεινὸν εἶναι· ἔστι δὲ τοῦτο, τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα οἷον· εἶναι ζυγιέναι ἅ τε ὀρθῶς πεποιήται καὶ ἅ μὴ. Cf. p. 347 C & quæ supra p. 3 l. breviter memoravimus. Quid vero de PITTACO, quem adversus SIMONIDEM defendit PROTAGORAS, & de ceteris sapientiæ nomine antiquitus celebratis revera senserint Sophistæ, significat PLATONIS *Hippias Major* p. 281 D, E, ubi eos, quoniam communia & privata simul mente complecti non possent ii), a rebus civilibus tractandis sese abstinuisse & idcirco præ se sodalibusque suis parvi faciendos esse, contendens HIPPIAS subjicit: εἴωθα μέντοιγε ἔγωγε τοὺς παλαιούς τε καὶ προτέρους ἡμῶν πρότερος τε καὶ μάλλον ἐγκωμιάζειν ἢ τοὺς νῦν, εὐλαβούμενος μὲν φθόνον τῶν ζώντων, φοβούμενος δὲ μῆνιν τῶν τετελευτηκότων. Unde explicandum esse conjici possit, quod PROTAGORAS PITTACUM defendat adversus SIMONIDEM, e quo retuso eo majorem laudem scilicet reportaturus esset, quoniam poetæ hujusce sententias multis modis celebraret antiquitas kk). Ad cavillandum Protagoram, qui nihil esse, sed omnia, quæ esse falso dicantur, non nisi nasci, docuit ll), pertinere videtur argumentum, a discrimine inter τὸ γενέσθαι & τὸ εἶναι petitum, quo utitur SOCRATES p. 340 B, C: itidem mm), quod vetustissimam omnium Cretensem & Laonicam philosophiam esse ait SOCRATES p. 342 A; quo simul famam jocosè respici conjicere fortasse

D 2

tasle

ii) Sed cf. DE GEER l. c. p. III.

kk) Vid. SCHNEIDERI *Præf. XENOPH. Hieron., Operum XENOPH. T. V. p. 222 s.*

ll) Vid. PLATONIS *Theatet.* p. 152 D.

mm) Ut observavit BOECKHIUS in *Platonis Minoem* p. 27!

tasle liceat, qua a dolosa & vulpina mente male audiebant Athenis Lacedæmonii *nn*), ubique Cretenses, tanquam semper mendaces (*ἀσι ψεύσται oo*). Quod ad nominatas nationes attinet, ironia SOCRATIS clare elucet comparato *Hippia Majore* p. 283 B ff. *pp*). — Cavillationem quandam itidem continere videtur, quod in *τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λακωνίζοντας* obiter invehitur SOCRATES p. 342 B. Ut enim hi virtutem Lacedæmoniorum corporis exercitiis exæquare voluerunt, sic Sophistæ sapientiæ laudem argutiis futilibus quæsierunt *qq*). — Ad hos lacerandos spectare quoque videtur nobis, quod ait SOCRATES p. 343 C, SIMONIDEM sapientiæ laudem appetentem PITTACO adversatum esse; PROTAGORAM enim eadem mente adversus SIMONIDEM disputare, facile patet. — Reprehensionem quandam libri a PROTAGORA compositi, qui Ἀλήθεια inscribatur *rr*), in iis inesse, quæ de bonis & vere bonis non distinguendis disserit SOCRATES p. 343 D, E. conjici potest e PLATONIS *Theæteto* p. 161 C, D, E, ubi idem liber memoratur.

Hanc super carmine SIMONIDIS controversiam, quantumvis a proposito aliena esse videatur, cum antecedente disputatione connectit SOCRATES, sententiam poëtæ, neminem

nn) Vid. *Schol. ARISTOPH. Pac.* 1066 & BERGLERI annot. ad h. v.

oo) Cf. HEINRICHII supra jam citatus *Epimenides aus Krete* p. 30 s.

pp) Cf. DE GEER l. c. p. 114, Cel. WALLENII *Diss. de Eloquentia Laconica* (Aboæ 1823) p. 2 ss.

qq) Ad hunc locum dialogi cf. WINCKELMANNI *Geschichte der Kunst*, II (ed. HENR. MEYER & JOH. SCHULZE, Dresden), 1811, p. 213.

rr) Vid. *Schol. in Platonem* p. 21.

nem semper bonum esse posse, de iis tantummodo valere statuens, qui boni facti sint, seu boni esse didicerint, quoniam ceteri rectam viam nunquam ingressi, non possint ab ea aberrantes dici, bonusque nemo fieri possit, nisi discendo *ss*).

Interrogandi partes jam ad SOCRATEM redeunt, qui quæstionem, an virtus sit una tantum, denuo excitat, & hanc scientia boni seu jucundi contineri probat, unde postremo colligit, eam pendere ex arithmetica quadam voluptatis computandæ dimetiendæque disciplina, & idcirco doceri posse *tt*). Quid PLATO serio de scientia boni, tanquam summa virtutis, senserit, ex iis eruitur, quæ supra de idearum doctrina breviter commemorata sunt, unde etiam apparet, e simulatione cavillationeque proficisci, quod summum bonum jucundo contineri statuit.

Quænam scientiæ sint genera, & quam dignitatem singulis tribuere oporteat, exponitur in *Philebo* p. 55 ff.; cujus sane ancipitis loci commentationem brevem heic, ob cognationem quandam materiæ, subjicere liceat. — Disputationis Platonicæ initium fit a commemoratione

D 3

τῆς

ss) Contra decretum PLATONIS, imprimis in libro IX. *de Legg.* expositum, neminem sua sponte & consulto, sed unumquemque non nisi inscium & imprudentem improbum esse posse, cujus sensus genuinus ex idearum doctrina petendus est, disputat ARISTOTELES in *Ethic. Nicom.* III, 5, qui vero ibi, ut sæpius, præceptoris sui sententias non sollerter exprimit parumque amice invadit. Cf. LUCACII supra jam laudatas *Lectiones Atticas* p. 111 s.

tt) Sine dubio itaque etiam hunc sermonem respexit ARISTOTELES, decretum SOCRATIS Platonicum, e quo omnes virtutes non nisi partes sint unius prudentiæ & ab ea profisciscantur, reprehendens. Cf. ZELLIUM ad *Ethica Nicomachea* VI, 13, 3.

της περι τα μαθήματα ἐπισήμης: qua quid significatum voluerit PLATO, explicandum esse videtur e *Gorgia* p. 454 D, ubi ἡ μάθησις propositam sibi habere statuitur scientiam veri *uu*). Sed ut, quomodo illa scientia absoluta dispelcenda sit, appareat, regreditur PLATO primum ad artes, quæ præsertim exercitatione & usu discuntur, quas omnes χειροτεχνικὰς appellat *xx*). Quarum eæ, quæ scientiæ genuinæ magis participes sunt, ut ex. c. Architectura, τεχνικώτεραι haberi debent *yy*): ceteræ inferiorem quandam classem efficiunt. Sed artes omnes χειροτεχνικὰς dignitate longe superant & ab illis segregandæ sunt αἱ ἡγεμονικαὶ (unde potiores illarum pendent), Arithmetica nem-

uu) A qua discernendæ sunt αἱ πολλὰ ἐπισήμαι, eodem fere sensu sumendæ ac αἱ πολλὰ τέχναι *Philebi* p. 58 extr.

xx) Eas sæpius exempli loco commemorat, ubi viam, qua argumentum quoddam philosophicum persequendum sit, anquirat. Vid locum *Gorgia* citatum, *Protagoram* p. 311 C, e. s. p. Particula autem δὴ, in loco *Philebi*, ubi artes istas χειροτεχνικὰς primum commemorat, obvia, initio argumentationis non raro ponitur.

yy) Quod ad classem inferiorem artium χειροτεχνικῶν referuntur Musica, Ars Medica, Agricultura, Ars Imperatoria, tanquam nihil certi, nihil fixi in se continentes, mirum nobis non videtur, recordantibus, GORGIAM in dialogo PLATONIS cognomine p. 450 B distinguere inter artes, quarum scientia ad χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις spectat, & eas, quarum πᾶσα ἡ πράξις καὶ ἡ κύρωσις διὰ λόγων ἐστὶ, & SOCRATEM mox ad priorem classem referre picturam, statuariam cet. Cf. PLATONIS *Theatet.* p. 176 C, HEINDORF. ad hunc locum dialogi ejusdem p. 401 s., *Scholia in Dionysii Thracis Grammaticam* in BEKKERI *Anecdota Græcis*, Vol. II. (Berol. 1816) p. 655:

nempe, Geometria & Statica, quæ tamen, pariter ac illæ, bifariam dividi possunt: etenim harum singulæ duplicem continent disciplinam, superiorem seu philosophicam, & inferiorem seu vulgarem. Ex inferioribus hisce ea pars scientiæ primariæ efficitur, quam PLATO appellat τὸ δημιουργικόν superiores ad eruditionem & vitæ cultum (παιδείαν καὶ τροφήν) spectant *zz*), ad quod genus inprimis tamen pertinet ea disciplina, quæ quod per se verum est, quod æternum ac sibi semper constans contemplatur. Sic explicari posse putamus hunc PLATONIS de scientiæ distributione locum *a*); cui si Excurſu nostro lux, quantulacunque sit, affulserit, erit, de quo nobis in sinu gratulabimur.

zz) Cf. DE GER I. c. p. 166 ss.

a) Eum, etiamsi sine dubio male a librariis habitus est, non ita tamen corruptum mutilatumque esse putamus, ac suspicatur ultimus *Philebi* Platonicus editor doctissimus. Ejusdem loci illustrandi causa subjicere libet alius jam commemoratæ divisionis Platonicæ σχῆμα, quod exhibent OLYMPIODORI supra citata Commentaria in *Gorgiam*:

